

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Prop. 107 L

(2014–2015)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i jernbaneloven (sikring mot tilsiktede uønskede handlinger)

*Tilråding fra Samferdselsdepartementet 17. april 2015,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold og bakgrunnen for lovforslaget

Samferdselsdepartementet foreslår i denne proposisjonen en lovendring som gir forskriftshjemmel for nærmere bestemmelser om terrorberedskap/sikring. Samtidig foreslår departementet en bestemmelse om utveksling av taushetsbelagte opplysninger mellom Statens jernbanetilsyn og berørte myndigheter.

Forslaget som er omtalt i proposisjonen omhandler kun bestemmelser relatert til sikring mot tilsiktede uønskede handlinger. Forberedelsen av disse lovendringene er gjort i sammenheng med lovendringer som bl.a. er nødvendige for gjennomføring av direktiv 2012/34/EU om etablering av et felles europeisk jernbaneområde i norsk rett. Høringsnotatet som det refereres til i punkt 4.2 nedenfor nevner derfor også forhold som går utover det som er relevant for lovforslaget. Forslag til lovendringer som gjennomfører nevnte direktiv vil bli behandlet i en egen lovproposisjon.

1.1 Hjemmel for terrorberedskap/sikring

I St.prp. nr. 1 (2005–2006) Samferdselsdepartementet blir det lagt vekt på at samferdselssektoren skal ha den nødvendige kriseberedskapen for å håndtere og eventuelt redusere omfanget av en krisesituasjon slik at konsekvensene for samfun-

net reduseres. Samtidig står samferdselssektoren overfor nye utfordringer og nye trusselbilder, bl.a. terrorisme. Terrorisme krever andre former for sikring og kriseberedskap enn det samferdselssektoren har hatt kompetanse til å vurdere innenfor tradisjonell transportberedskap.

På bakgrunn av en utredning foretatt av SINTEF på oppdrag fra Samferdselsdepartementet av hvordan «security» (sikring) og beredskap for skinnegående transport best kan ivaretas av overordnet myndighet, der det konkluderes med at det foreligger et behov for at Samferdselsdepartementet utarbeider et regelverk for security og beredskap for skinnegående transport, foreslår departementet i denne proposisjonen en egen hjemmel i loven for å kunne gi forskrifter om sikring mot tilsiktede uønskede handlinger.

1.2 Utveksling av taushetsbelagte opplysninger

Departementet anser det som hensiktsmessig at Statens jernbanetilsyn kan gjennomføre tilsyn i tillegg til det tilsynsarbeidet som gjøres på sikkerhetsområdet. Dette innebærer at Statens jernbanetilsyn vil ha en grenseflate mot andre myndigheter som har tilsvarende funksjoner i andre sektorer, herunder Politiets sikkerhetstjeneste (PST), Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) og Direktoratet for samfunnssikkerhet og

beredskap (DSB). På bakgrunn av disse grenseflatene vurderer departementet det som hensiktsmessig at det innenfor bestemte rammer gis adgang til å utveksle taushetsbelagt informasjon mellom disse myndighetene og tilsynet. Departementet foreslår derfor i denne proposisjonen hjemmel for at Statens jernbanetilsyn og de aktuelle myndigheter kan utveksle taushetsbelagt informasjon.

2 Høring

Samferdselsdepartementet sendte 2. desember 2013 ut et høringsnotat med forslag til endringer i jernbaneloven for å kunne gjennomføre direktiv 2012/34/EU om etablering av et felles europeisk jernbaneanråde i norsk rett og andre presiseringer og endringer i jernbaneloven og jernbaneundersøkelsesloven som det gjennom praktisering av lovene har vist seg behov for, herunder hjemmel for terrorberedskap/sikring. Høringsfristen ble satt til 5. mars 2014. Høringsnotatet ble lagt ut på departementets hjemmeside og sendt direkte til følgende instanser:

Departementene

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Nasjonal sikkerhetsmyndighet
Politiets sikkerhetstjeneste
Statens jernbanetilsyn
Vegdirektoratet

Bergen kommune
Oslo kommune – Samferdselsetaten
Trondheim kommune

ABB Eiendom
Akademikerne
Akershusmuseet (Urskog-Hølandsbanen)
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Baneservice AS
Bergen Elektriske Sporvei
Boreal Transport Bane AS (Gråkallbanen)
Borregaard AS
CargoLink AS
CargoNet AS
Green Cargo AB
Grenland Rail AS
Landsorganisasjonen i Norge
Larvik Havn KF
LKAB Malmtrafikk AS
LKAB Malmtrafikk AB
MiTrans AS Hamar

Museene i Sør-Trøndelag AS (Thamshavnbanen)
Museumsbanerådet
Narvik Havn KF
Norcem AS
Norges Ingeniør- og Teknologiorganisasjon
Norsk Bergverksmuseum
Norsk Jernbaneforbund
Norsk Jernbaneklubb – Gamle Vossebanen
Norsk Jernbaneklubb – Krøderbanen
Norsk Jernbanemuseum, Jernbaneverket
Norsk lokomotivmannsforbund
Norske Skogindustrier AS
NSB AS
NSB Gjøvikbanen AS
Næringslivets Hovedorganisasjon
Oslo Havn KF
Oslo T-banedrift AS
Oslostrikken AS
Ruter AS
SJ AB
Smurfit Norpapp AS
Stiftelsen Rjukanbanen
Sydvaranger Malmtransport AS
Transportbedriftenes landsforening
Transportbrukernes Fellesorganisasjon
TX Logistikk AB
Tågåkeriet i Bergslagen AB
Vest-Agder-museet IKS
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Følgende instanser har hatt realitetsmerknader til forslaget om hjemmel for terrorberedskap/sikring:

Justis- og beredskapsdepartementet

Jernbaneverket
Nasjonal sikkerhetsmyndighet
Politidirektoratet
Statens jernbanetilsyn

Følgende instans har opplyst at den støtter lovforslaget:

Norsk Lokomotivmannsforbund.

Følgende instanser har ikke hatt merknader til lovforslaget:

Arbeids- og sosialdepartementet
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Helse og omsorgsdepartementet
Kunnskapsdepartementet
Klima- og miljøverndepartementet

Landbruks- og mattilsynet
Utenriksdepartementet

Riksadvokaten
Statens vegvesen
NSB AS med datterselskaper (NSB)
Sporveien (Sporveien T-banen AS og Sporveien
Trikken AS)
Vest-Agder-museet Setesdalsbanen

Følgende instans ønsket ikke å avgi uttalelse:

Landsorganisasjonen i Norge.

3 Hjemmel for terrorberedskap/ sikring

3.1 Gjeldende rett

I jernbanelovgivningen er det bestemmelser som stiller krav til jernbanevirksomhetenes beredskap når det gjelder «ikke tilsiktede handlinger» («safety»/sikkerhet). Det finnes ikke tilsvarende bestemmelser om sikring mot tilsiktede uønskede handlinger («security»).

Som det fremgår av pkt. 1 er det i St.prp. nr. 1 (2005–2006) Samferdselsdepartementet lagt vekt på at samferdselssektoren skal ha den nødvendige kriseberedskapen for å håndtere og eventuelt redusere omfanget av en krisesituasjon slik at konsekvensene for samfunnet reduseres.

3.2 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet anførte departementet at Samferdselsdepartementet i 2006 ga SINTEF i oppdrag å utrede hvordan «security» (sikring) og beredskap for skinnegående transport best kan ivaretas av overordnet myndighet, herunder hvorvidt det er behov for en tilsynsordning. Rapporten ble avgitt i juni 2007 og sendt på høring med frist i november 2007. Rapporten konkluderer med at det foreligger et behov for at Samferdselsdepartementet utarbeider et regelverk for «security» og beredskap for skinnegående transport, men at trikk ikke bør inkluderes da den bør betraktes og behandles som en del av vegtrafikken. Begrunnelsen for dette er at trikk har flere likhetstrekk med veigående transport. Rapporten foreslår at regelverket bør identifisere funksjonskrav og ikke spesifikke løsninger, og at tilsynet med overholdelse av regelverket bør legges til Statens jernbanetilsyn.

Departementet foreslo derfor at det gis en hjemmel i jernbaneloven for å kunne gi bestem-

melser om sikring mot tilsiktede handlinger. For at departementet skal kunne vurdere om arbeidet med sikring mot tilsiktede handlinger som terror og sabotasje er tilstrekkelig, er det behov for å stille tydelige krav i regelverk eller instruksjer. Det ble foreslått at disse kravene fastsettes i forskrifts form og at Statens jernbanetilsyn kan gjennomføre tilsyn i tillegg til tilsynsarbeidet på sikkerhetsområdet.

Det fremgår videre i høringsnotatet:

«I første omgang foreslås det at forskriftene skal omfatte tradisjonell jernbane og t-banen i Oslo. Det anses imidlertid hensiktsmessig at en hjemmel til å fastsette slike bestemmelser har samme virkeområde som jernbaneloven i tilfelle det senere skulle vise seg behov for å utvide virkeområdet til å omfatte andre virksomheter som reguleres av loven. Departementet har imidlertid ikke avdekket behov for en forskriftshjemmel som dekker andre ulovlige handlinger, da dette vil dekkes opp av gjeldende regelverk for sikkerhet relatert til «safety», og som bl.a. hjemles i jernbaneloven § 6, der det kan fastsettes vilkår som ivaretar hensynet til en «sikker trafikkavvikling.»

Departementet foreslo at bestemmelsen om sikring mot tilsiktede handlinger tas inn i jernbaneloven ny § 6 a.

3.3 Høringsinstansenes syn

Jernbaneverket anfører bl.a. følgende:

«Jernbaneverket er enig i forslaget om å innføre en slik bestemmelse i jernbaneloven, men vi stiller spørsmål ved om begrepet «sikring mot tilsiktede handlinger» er hensiktsmessig. Dette fordi begrepets tilsiktede meningsinnhold (terrorberedskap/sikring) etter vår oppfatning i liten grad reflekteres i ordlyden, og slik at man derfor må konsultere lovens forarbeider for å bringe klarhet i hva som menes med bestemmelsen. Vi stiller derfor spørsmål ved om det ikke bør sees hen til andre områder som allerede har egne regler om terrorberedskap/sikring og hvor andre begreper er innarbeidet, for eksempel luftfart som bruker begrepet «anslag mot sikkerheten i luften». Videre kan det synes som om begrepet «sikring mot tilsiktede handlinger» har et noe tynt grunnlag da det kun er vist til definisjon i NS 5830:2012 og NOU 2006: 6.»

Statens jernbanetilsyn anser at den foreslåtte hjemmel dekker behovet slik tilsynet vurderer det per i dag. Statens jernbanetilsyn anfører i den sammenheng bl.a. følgende:

«Statens jernbanetilsyn anser det hensiktsmessig og støtter forslaget om at hjemmel til å fastsette bestemmelser om sikring mot tilsiktede handlinger har samme virkeområde som jernbaneloven. [...]

[...]

I likhet med departementet har tilsynet pr. i dag ikke avdekket noe behov for en forskriftshjemmel som dekker andre ulovlige handlinger enn tilsiktede handlinger. [...]

Tilsynet finner det videre hensiktsmessig og naturlig at man ved utformingen av lovhjemmelen bruker den standardiserte terminologien på sikringsområdet, herunder begrepet «tilsiktede handlinger».

Politidirektoratet viser til at lovforslaget i § 6 a gir en forskriftshjemmel om «sikring mot tilsiktede handlinger». På forespørsel fra Justisdepartementet om forskriftshjemmelen er for snever, uttaler Politidirektoratet at det i likhet med Samferdselsdepartementet ikke er kjent med et behov for en utvidet forskriftshjemmel her. Det vises i den sammenheng til at Samferdselsdepartementet i høringsnotatet har vist til at øvrige bestemmelser i jernbaneloven regulerer dette. Politidirektoratet har derfor ingen merknader til forslaget.

3.4 Departementets vurdering

Departementet har merket seg at Jernbaneverket i sitt høringssvar stiller spørsmål ved om begrepet «sikring mot tilsiktede handlinger» er hensiktsmessig. Jernbaneverket mener begrepets tilsiktede meningsinnhold – terrorberedskap/sikring – i liten grad reflekteres i ordlyden. Departementet vurderer det som hensiktsmessig at man anvender standardisert terminologi. Begrepet «sikring» anvendes i NOU 2006: 6 «Når sikkerhet er viktigst», og begrepet «tilsiktede uønskede handlinger» er definert i NS 5830: 2012 «Samfunnssikkerhet – beskyttelse mot tilsiktede uønskede handlinger – terminologi». Departementet har derfor brukt dette uttrykket i lovforslaget.

3.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Hjemmelen for departementet til å fastsette forskrifter om sikring mot tilsiktede uønskede

handling er antas ikke i seg selv å medføre økonomiske og administrative konsekvenser. I høringsnotatet viste departementet til at selve hjemmelen, sammenholdt med jernbaneloven § 11, imidlertid innebærer en utvidelse av tilsynsvirksomhetens ansvarsområde og omfang som vil medføre et økt ressursbehov for tilsynet. Det er imidlertid vanskelig å vurdere hvilke konsekvenser fremtidige forskrifter vil ha for de relevante myndigheter og virksomheter før forhold som innhold, struktur, nivå og virkeområde er fastsatt. Konsekvensene må derfor utredes som del av arbeidet med tilhørende forskrifter.

4 Utveksling av taushetsbelagte opplysninger med nasjonale myndigheter

4.1 Gjeldende rett

Jernbaneloven gir i dag ikke hjemmel for utveksling av taushetsbelagte opplysninger mellom tilsynet og andre myndigheter i forbindelse med krav om sikring mot tilsiktede uønskede handlinger.

Som nevnt under pkt. 1 vil Statens jernbanetilsyn ved tilsyn i forbindelse med krav om sikring mot tilsiktede uønskede handlinger få grenseflater mot andre myndigheter som har tilsvarende funksjoner i andre sektorer, herunder Politiets sikkerhetstjeneste (PST), Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

4.2 Forslaget i høringsnotatet

Som nevnt i pkt. 1 omhandler forslaget som er omtalt i høringsnotatet ikke bare bestemmelser relatert til sikring mot tilsiktede uønskede handlinger, men også bl.a. lovendringer som er nødvendige for gjennomføring av direktiv 2012/34/EU i norsk rett. Omtalen nedenfor nevner derfor også utveksling av opplysninger mellom Statens jernbanetilsyn som markedsovervåkingsorgan og konkurransemyndighetene. Forslag til lovendringer om gjennomføring av nevnte direktiv vil bli behandlet i en egen lovproposisjon.

I høringsnotatet ble det anført følgende:

«På bakgrunn av de ovennevnte grenseflater tilsynet har bl.a. mot Konkurransetilsynet (KT), PST, NSM og DSB, vurderes det som hensiktsmessig at disse myndighetene, innenfor bestemte rammer, gis adgang til å utveksle

taushetsbelagt informasjon. Dette vurderes som viktig for å sørge for et velfungerende og effektivt samarbeid mellom tilsynet og disse myndighetene. Når det gjelder forholdet til PST er dette først og fremst begrunnet i behovet for utveksling av informasjon på sikringsområdet, særlig i forbindelse med tilsyn.»

I høringsnotatet uttalte departementet at det ikke har avdekket behov for en slik hjemmel for å ha en slik utveksling av taushetsbelagte opplysninger generelt med politiet.

Videre anførte departementet følgende:

«Det generelle forvaltningsrettslige utgangspunktet er at offentlige myndigheter ikke har adgang til å utveksle taushetsbelagt informasjon innbyrdes med mindre det er særlig hjemmel i lov eller forskrift. Det kan nevnes at lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) har en slik særskilt bestemmelse i § 9-6 om utveksling av taushetsbelagte opplysninger til Konkurransetilsynet. Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) har en tilsvarende bestemmelse i § 10-1 om utlevering av taushetsbelagte opplysninger til andre norske myndigheter.

Adgangen til å utveksle taushetsbelagte opplysninger vil være begrenset til nærmere angitte myndigheter, samt nærmere angitte saksområder. Den foreslåtte bestemmelsen om utveksling av opplysninger mellom tilsynet og konkurransemyndigheten vil være begrenset til å omfatte opplysninger som er nødvendige for å fremme håndhevelsen av norsk regulering av jernbanemarkedet. Den foreslåtte bestemmelsen om utveksling av opplysninger mellom tilsynet på den ene side og PST, NSM og DSB på den annen side vil være begrenset til å omfatte opplysninger som er nødvendige for å fremme håndhevelsen av sikringsbestemmelsene på området for skinnegående transport.

Det vurderes som hensiktsmessig å innta en samlet bestemmelse i jernbaneloven om utveksling av opplysninger som omfatter både Statens jernbanetilsyn og de ovenfor nevnte myndighetene. Bestemmelsen vil således gi de angitte myndighetene adgang til å utveksle taushetsbelagt informasjon uten ytterligere behov for regelverksendringer.

Adgangen til å utveksle taushetsbelagte opplysninger omfatter alle opplysninger som myndighetene besitter, uavhengig av hvordan myndighetene har tilegnet seg disse. Dette

innebærer at både egenprodusert informasjon (f.eks. interne vurderinger) og informasjon fra eksterne kilder (f.eks. gjennom en klage) omfattes. Adgangen til å utveksle informasjon begrenses til opplysninger som er nødvendige for at myndighetene skal kunne utføre sine oppgaver. En anmodning om å utveksle opplysninger må begrunne hvorfor dette anses nødvendig. Det er opp til organet som mottar anmodningen å vurdere spørsmålet om utveksling. Hva som anses nødvendig må vurderes konkret i det enkelte tilfellet. I denne skjønnsmessige vurderingen vil hensynet til et velfungerende og effektivt samarbeid mellom myndighetene være et sentralt element.»

Departementet anførte videre at myndigheten bør kunne stille som vilkår at opplysningene bare kan formidles videre med samtykke fra myndigheten, og bare for det formål som samtykket omfatter. Formålet med dette var å sikre at mottakerorganet opprettholder samme grad av konfidensialitet for de utvekslede opplysningene som avsenderorganet. I den sammenheng ble det anført:

«Et organ som mottar en begjæring om innsyn etter lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) skal vurdere kravet konkret og selvstendig, jf. offentliglova § 29 første ledd. Denne vurdering trenger nødvendigvis ikke å være sammenfallende i forskjellige organer som sitter på samme opplysninger, f.eks. avsenderorgan og mottakerorgan. Videre kan offentliglova § 14 om interne dokumenter føre til offentlighet, fordi mottakerorganet neppe kan unnta et slikt dokument fra offentlighet med denne hjemmel, selv om det er unntatt offentlighet av avsenderorganet. Begrunnelsen for dette er at dokumentet ikke lenger kan anses som internt når det sendes ut av organet. På denne bakgrunn er det behov for en særlig bestemmelse som skal sikre at opplysninger som er unntatt offentlighet i avsenderorganet, blir unntatt innsyn i mottakerorganet, ved at mottakerorganet må ha skriftlig samtykke fra avsenderorganet for å kunne gi innsyn.»

Bestemmelsen om utveksling av opplysninger i forbindelse med sikring ble i høringsnotatet foreslått inntatt i jernbaneloven § 11 som nytt sjettede og syvende ledd. Bestemmelsene om utveksling av taushetsbelagte opplysninger med Konkurransetilsynet ble foreslått inntatt i jernbaneloven ny § 11 b femte ledd første punktum og sjettede ledd.

4.3 Høringsinstansenes syn

Politidirektoratet har anført at § 11 nytt sjette ledd ikke gir adgang til å unnta opplysningene etter offentliglova § 13. Politidirektoratet anfører i den sammenheng bl.a. følgende:

«Hensynet til å skjerme taushetsbelagte opplysninger er i utgangspunktet ivaretatt av offentliglova. Vi viser i den forbindelse til at lovens § 13 bestemmer at opplysninger underlagt taushetsplikt i lov eller medhold av lov er unntatt innsyn. Vi kan ikke se at den foreslåtte hjemmelen gir adgang til å unnta opplysningene etter offentliglova § 13, idet et eventuelt manglende samtykke fra tilsynet ikke vil innebære at opplysningene er underlagt taushetsplikt i lov eller medhold av lov.»

Politidirektoratet anfører at vurderingen av hvorvidt det er nødvendig med viderefremføring av opplysningene må gjøres av kompetent politimyndighet. Direktoratet mener utlevering må kunne skje uten først å måtte innhente samtykke fra Statens jernbanetilsyn.

Videre har Politidirektoratet anført at § 11 nytt sjette ledd fremstår noe uklar. De mener ordet «gjensidig» kan leses slik at den regulerer generell utveksling av opplysninger mellom tilsynsmyndigheten, PST, NSM og DSB, uten nødvendigvis at tilsynsmyndigheten er en del av utvekslingen.

Justisdepartementet støtter forslaget om at det tas inn en bestemmelse i jernbaneloven om tilsynsmyndighetens taushetsplikt og adgangen til å utlevere opplysninger til andre, herunder til politiet.

Justisdepartementet og Politidirektoratet mener i sine høringssvar at det bør åpnes for utveksling av opplysninger med andre deler av politiet enn Politiets sikkerhetstjeneste. Justisdepartementet anfører at i § 11 bør «Politiets sikkerhetstjeneste» erstattes med «politiet». Dette vil åpne for at det ved behov kan gis opplysninger til de deler av politiet som er aktuelt i den konkrete situasjonen.

Justisdepartementet anfører videre at særregler om politiets taushetsplikt i andre lover enn politiregisterloven bør unngås, da dette skaper uklarheter og strider mot det system som er etablert med politiregisterloven. Det anføres:

«Det bør derfor ikke gis særregler i jernbaneloven om politiets taushetsplikt ut over at det henvises til politiregisterloven. § 11 sjette ledd bør derfor gis et nytt punktum som lyder: «Poli-

tiets taushetsplikt og behandling av opplysninger reguleres av politiregisterloven.» »

Justisdepartementet viser til at politiregisterloven er ment å regulere politiets behandling av opplysninger uttømmende, herunder også tilgang og utlevering. Justisdepartementet anfører i den sammenheng bl.a. følgende:

«Det bør derfor ikke etableres en ordning som f.eks. innebærer at Statens jernbanetilsyn kan gi politiet opplysninger om straffbare forhold, men nekte politiet å bruke opplysningene ved etterforskning av forholdet, eller som grunnlag for å gripe inn og stanse en pågående straffbar virksomhet.»

Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) anfører at utveksling av opplysninger om tilsiktede handlinger er en forutsetning for at NSM skal kunne ivareta sin rolle i forbindelse med forebyggende sikkerhet mot spionasje, sabotasje og terror.

Jernbaneverket stiller i sitt høringssvar spørsmål om det ville være en fordel å angi myndighetene som er omfattet av bestemmelsen om utveksling av opplysninger mer generelt. Dette vil sikre at behovet for informasjonsutveksling ivaretas også dersom de angitte myndigheters kompetanseområder og funksjoner endres – uten at det er nødvendig å gå veien om lovendring.

Statens jernbanetilsyn stiller seg positiv til forslaget.

4.4 Departementets vurdering

På bakgrunn av Politidirektoratets merknad foreslår departementet endringer i forslaget til en bestemmelse om at myndighetene kan stille som vilkår at taushetsbelagte opplysninger bare kan formidles videre med samtykke fra denne, og bare for det formål som samtykket omfatter.

Statens jernbanetilsyn, Politiets sikkerhetstjeneste, Nasjonal sikkerhetsmyndighet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap er underlagt kravene til taushetsplikt som følger av offentliglova og forvaltningsloven.

Departementet anser at hensynet til å underlegge opplysninger taushetsplikt må veies mot den offentlige interessen som er knyttet til at opplysninger utleveres, og at ovennevnte lovgivning er uttrykk for en slik avveining. Departementet vurderer at hensynet til å skjerme taushetsbelagte opplysninger er tilstrekkelig ivaretatt av gjeldende lovgivning, herunder offentliglova og forvalt-

ningsloven. Departementet anser at gjeldende lovgivning i tilstrekkelig grad sikrer at mottakerorganet opprettholder samme grad av konfidensialitet for de utvekslede opplysningene som avsenderorganet. På denne bakgrunn er det ikke ansett å være behov for en særskilt bestemmelse om at opplysninger som er unntatt offentlighet i avsenderorganet, bare kan formidles videre med samtykke fra avsenderorganet.

Departementet foreslår derfor å fjerne forslaget i høringsnotatet til § 11 nytt syvende ledd som gikk ut på at tilsynsmyndigheten, Politiets sikkerhetstjeneste, Nasjonal sikkerhetsmyndighet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ved utlevering av taushetsbelagte opplysninger kan stille som vilkår at opplysningene bare kan formidles videre med samtykke, og bare for det formål som samtykket omfatter.

Dette vil også ivareta Justisdepartementets uttalelse om at det ikke bør etableres særregler om politiets taushetsplikt utover det som følger av politiregisterloven. Samferdselsdepartementet ser etter dette ikke behov for å ta inn en opplysning i § 11 sjette ledd om at politiets taushetsplikt og behandling av opplysninger reguleres av politiregisterloven.

Departementet har merket seg at Politidirektoratet i sitt høringssvar har anført ordlyden «gjensidig» i § 11 nytt sjette ledd kan leses slik at den regulerer generell utveksling av opplysninger mellom tilsynsmyndigheten, PST, NSM og DSB, uten nødvendigvis at tilsynsmyndigheten er en del av utvekslingen. Departementet forslår derfor å presisere at bestemmelsen gjelder utveksling mellom tilsynsmyndigheten etter jernbaneloven og de øvrige etatene.

Justisdepartementet og Politidirektoratet har i sine høringssvar anført at det bør åpnes for utveksling av opplysninger med andre deler av politiet enn Politiets sikkerhetstjeneste. Samferdselsdepartementet mener at det bør tas høyde for dette i lovforslaget, slik at det kan utveksles opplysninger med de deler av politiet som er aktuelle i den konkrete situasjonen. Departementet foreslår derfor å endre ordlyden i § 11 nytt sjette ledd, slik at «Politiets sikkerhetstjeneste» erstattes med «politiet».

Samferdselsdepartementet har merket seg at *Jernbaneverket* i sitt høringssvar stiller spørsmål om det i § 11 nytt sjette ledd ville være en fordel å angi myndighetene omfattet av bestemmelsen om utveksling av opplysninger mer generelt. Departementet foreslår på denne bakgrunn å supplere

§ 11 nytt sjette ledd med «tilsvarende myndigheter». Dette vil ta høyde for at også andre myndigheter enn de som er eksplisitt angitt kan omfattes av bestemmelsen om utveksling av opplysninger, dersom de har de samme oppgaver som dem som er listet opp. Bestemmelsen blir således mer fleksibel, for eksempel med hensyn til fremtidige organisatoriske endringer.

4.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

For staten vil ikke endringene medføre administrative eller økonomiske konsekvenser av noe særlig omfang.

5 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovutkastet

Til § 6 a (Sikring mot tilsiktede uønskede handlinger)

Det foreslås inntatt en klar hjemmel for departementet til å fastsette nærmere forskriftsbestemmelser om sikring mot tilsiktede uønskede handlinger mot skinnegående transport som omfattes av jernbaneloven. Hjemmelen er utformet på en slik måte at den dekker all virksomhet som omfattes av loven slik at forskriftenes virkeområde kan utvides dersom nye behov oppstår. Dette kan også omfatte serviceanlegg mv. som faller inn under loven.

Begrepene «sikring» og «tilsiktede uønskede handlinger» er tiltenkt en nærmere definisjon i tilhørende forskrifter. Med tilsiktet uønsket handling menes som regel en uønsket hendelse som forårsakes av en aktør som handler med hensikt. Slik er begrepet også definert i NS 5830:2012 «Samfunnssikkerhet – Beskyttelse mot tilsiktede uønskede handlinger – Terminologi». Det skilles dermed fra uønskede hendelser som ikke er tilsiktet, men som kan skyldes rene ulykkestilfeller eller uaktsomme handlinger eller unnlater, og som sikkerhetsbestemmelsene i jernbanelovgivningen tradisjonelt har vært innrettet for å forhindre. Det er redegjort nærmere for meningsinnholdet i begrepet «sikring» i NOU 2006: 6 «Når sikkerhet er viktigst».

Det presiseres at forskriftshjemmelen omfatter bestemmelser om kriseledelse og om taushetsplikt for personale som ikke allerede faller inn under forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt.

Til § 11 (Tilsyn mv.)

I nytt *sjette ledd* foreslås at tilsynsmyndigheten på den ene side og politiet, Nasjonal sikkerhetsmyndighet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og tilsvarende myndigheter på den annen side, gjensidig og etter forespørsel skal kunne utveksle opplysninger. Dette skal gjelde uten hinder av lovbestemt taushetsplikt. Kun opplysninger som er nødvendige for reguleringen av

sikring på området for skinnegående transport er foreslått omfattet.

Samferdselsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i jernbaneloven (sikring mot tilsiktede uønskede handlinger).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i jernbaneloven (sikring mot tilsiktede uønskede handlinger) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til lov om endringer i jernbaneloven (sikring mot tilsiktede uønskede handlinger)

I

I lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. gjøres følgende endringer:

Ny § 6 a skal lyde:

§ 6 a (*Sikring mot tilsiktede uønskede handlinger*)

Departementet kan fastsette forskrift om sikring mot tilsiktede uønskede handlinger, herunder bestemmelser om kriseledelse, om taushetsplikt og om hvilke virksomheter som skal omfattes av forskriften.

§ 11 Overskriften skal lyde:

§ 11 (*Tilsyn mv.*)

§ 11 Nytt sjette ledd skal lyde:

...

Uten hinder av lovbestemt taushetsplikt kan tilsynsmyndigheten og politiet, Nasjonal sikkerhetsmyndighet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap eller tilsvarende myndigheter gjensidig og etter forespørsel utveksle de opplysninger som er nødvendige for å sikre jernbanen mot tilsiktede uønskede handlinger.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.